

5. A települési érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:

Doboz községnek a török kiverését követően első birtokosa a Harruckern család volt. 1798-ban árverés útján került Gróf Wenckheim Józsefné Grüber Terézia tulajdonába. Továbbörökítette unokájának Gróf Wenckheim Rudolfnak, aki jó gazdája volt a településnek. Őt tartották a birtok kapitalista reformátorának. Az uradalom gazdasági ügyeit személyesen vezette. A kastély, a magtár építése, a vadaskert és az európai hírű versenyistálló létrehozása szintén az ő nevéhez köthető. Nem alapított családot, így 1883-ban unokaöccsére Gróf Wenckheim Dénesre hagyta az 5784 hold kiterjedésű birtokot. Dénes Gróf már ifjúkorában, mint képzett gazda működött nagybátyja, Rudolf mellett és töretlenül folytatta elődje munkáját. Merész, újszerű, és anyagilag mindig sikeres vállalkozásokba fogott. Jó érzékkel tudta kiválasztani gazdatisztjeit. Elve az volt, hogy minden vezető legyen szigorú, és igazságos. Országszerte elismert, zseniális gazda volt, aki megértette a kor intő szavát, és a régi gazdálkodási formát felváltotta a modern, reform gazdálkodással. Vállalkozó szellemű főúr, aki a vármegye és az ország közügyeit élénk érdeklődéssel figyelte, azok intézésében is részt vett. Wenckheim Dénes 1896. február 17.-én Ó kigyóson feleségül vette Wenckheim Friderika grófnőt. Őt gyermekük született. Rudolf, Denise, Lajos, Cecília, és Friderika. Az elsőszülött gyermeke, II. Gróf Wenckheim Rudolf 1899-ben, kétéves korában hunyt el. Dénes Gróf halála után sem állt meg az élet a család kibővült, Lajos Gróf is családot alapított feleségül vette Teleki Máriát. Két gyermekük született Rudolf Engelbert és Jeanne Marie. A család 1944-ben hagyta el a települést, menekülniük kellett.

A kislány Jeanne Marie nem értette, hogy miért kell gyorsan pakolni és miért indul el az édesapja három lovas szekérral. Azt sem értette akkor még, hogy a cselédek miért mondják neki, hogy „Te most elmész, és nem jössz ide többet vissza”. A gyerekkori emlékek, a menekülés, a szülők korai elvesztése, a korai felnőtté válás mind bevésődtek az emlékezetébe. Jeanne Marie grófnő 2000-ben visszatért a településre.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett:

A dobozi Wenckheim család több évszázados jelenléte a település gazdasági és kulturális életében felbecsülhetetlen nyomot hagyott. A család mezőgazdasági tevékenysége korukat megelőző szemlélettel bírt és nagyban befolyásolta a későbbi gazdálkodás alakulását is. Ez időszak alatt készült épületek még ma is állnak, több közülük műemléki védelmet élvez. Történelmünk fontos szereplői a Wenckheim család, mi Doboziak büszkék vagyunk arra az örökségre melyet örököltünk hagyományaink számunkra. Az általuk építetett karakteres építmények meghatározzák a településünk jelenlegi képét. Értéket képviselnek, melyet óvnunk kell. A család történetének ismerete pedig elvárható követelmény minden dobozival szemben.